

Protokoll fört vid pleniföredragning

Infrastrukturavdelningen

Allmänna byrån, I1

Närvarande

VT - HJ - TE - FK - CW

Frånvarande

AH-J – AH - AR

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Veronica Thörnroos

Föredragande

Infrastrukturminister

Christian Wikström

Protokollförare

Avdelningsjurist

Katja Meitz

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 5

Yttrande över republikens presidents framställningar till

Ålands lagting om utkastet till statsrådets förordningar

ÅLR 2020/4089

ÅLR 2020/4090

ÅLR 2020/4091

ÅLR 2020/4092

ÅLR 2020/4093

ÅLR 2020/4094

ÅLR 2020/4095

Landskapsregeringen beslöt att lämna yttrande till lagtinget enligt bilaga I120P04.

Till Ålands lagting

Landskapsregeringens yttrande

Över presidentens framställningar till Ålands lagting om utkast till statsrådets förordning om multilaterala avtal till ADR och RID

- Republikens presidents framställningar nr 8-14/2019-2020

Bakgrund

Ålands lagting har den 25 maj 2020 begärt yttrande från landskapsregeringen över republikens presidents framställning till Ålands lagting om utkast till förordningar om de multilaterala avtalen M324, M325, M326 och M327 till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR). Avtalen avser att undvika hinder för avtalsenliga transporter medan Covid 19-pandemin hindrar myndigheters normala verksamhet.

Lagtinget har även samma dag begärt yttrande över motsvarande begäran om bifall till förordningar om multilaterala avtalen 1/2020, 2/2020 och 4/2020 till reglementet om internationell järnvägstransport av farligt gods (RID).

Eftersom överenskommelserna innehåller bestämmelser som åtminstone delvis hör till landskapets lagstiftningsbehörighet måste Ålands lagtings godkännande i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen (1991:71) för Åland inhämtas för att den ikraftträdande förordning som ingår i rikets framställan ska träda i kraft även på Åland.

Med hänsyn till att nämnda tilläggsavtal har ett samband mellan sig, lämnar landskapsregeringen ett samfällt yttrande över dem.

Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 6, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen har landskapet behörighet i fråga om bland annat allmän ordning och säkerhet, vägar och vägtrafik samt näringsverksamhet. Enligt 21 punkten har landskapet behörighet också i fråga om spårbunden trafik.

Allmänt om ADR

ADR är en europeisk överenskommelse från 1957 om transport av farligt gods i vägtrafik. Den trädde i kraft i Finland år 1979 genom att en förordning om ikraftträdande utfärdades (FFS 289/1979 och

FördrS 23/1979, se bilaga 1). Den 20 april 2020 beslutade lagtinget att på eget initiativ ge sitt bifall till att ikraftträdandeförordningen träder i kraft också på Åland till de delar ADR faller inom landskapets behörighet.

Bestämmelserna i ADR omfattar bland annat klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen samt konstruktion, utrustning och användning av fordon och tankar i samband med transport av sådana ämnen. Överenskommelsen innehåller också bestämmelser om utbildningar, certifikat och intyg.

Enligt artikel 4.3 i ADR har de fördragsslutande parterna rätt att genom bilaterala eller multilaterala fördrag tillåta att farligt gods transporteras med avvikelser från ADR-bestämmelserna, under förutsättning att en säkerhetsnivå som motsvarar ADR-bestämmelserna bibehålls. Av Finland undertecknat separat avtal får tillämpas i internationella ADR-transporter mellan de ADR-länder som har undertecknat det separata avtalet i fråga. Det får även tillämpas på nationella transporter.

Aktuella tilläggsavtal till ADR

Till följd av covid-19-pandemin har de avtalsslutande parterna förhandlat fram tillfälliga separata avtal till ADR. Avtalen avser att förlänga giltighetstider som löper ut medan pandemin pågår. Giltighetstiderna förlängs till slutet av augusti eller början av september i år.

I sak förlänger avtalen giltighetstider för (i) körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen och säkerhetsrådgivares intyg, (ii) certifikat om godkännande av fordon för transport av visst farligt gods, (iii) periodiska inspektioner av tryckbehållare för gaser och (iv) periodiska inspektioner av tankar och gasbehållare.

Allmänt om RID

RID är ett reglemente om internationell järnvägstransport av farligt gods. RID ingår som en del i konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF). Finland är part till COTIF (FördrS 52/2006). Såvitt landskapsregeringen har kunnat finna, har lagtingets bifall inte inhämtats till att COTIF ska träda i kraft också på Åland.

Aktuella tilläggsavtal till RID

Presidenten har även begärt lagtingets bifall till tilläggsavtal till RID. Tilläggsavtalen berör förlängningar av giltighetstider för motsvarande typer av intyg och certifikat som krävs i samband med transport av farligt gods på järnväg, som de förlängningar som beskrivits ovan avseende tilläggsavtal till ADR. Giltighetstiderna förlängs till början av augusti och avseende certifikat för säkerhetsrådgivare till 30 november 2020. Samtliga tilläggsavtal ska upphöra att gälla senast den 1 december 2020.

Ställningstagande

Landskapsregeringen konstaterar att tilläggsavtalen till ADR har ansetts vara nödvändiga för att säkerställa att transporter av farligt gods på väg inom avtalsområdet kan genomföras på ett avtalsenligt sätt under covid-19-pandemin. De utsträcker endast vissa giltighetsperioder med några månader fram till augusti/september. Landskapsregeringen ser inget hinder mot att lagtinget ger sitt bifall till att de förordningar som sätter tilläggsavtalen i kraft i Finland träder i kraft också på Åland till de delar de faller inom landskapets behörighet.

Vad gäller tilläggsavtalen till RID konstaterar landskapsregeringen att lagtingets bifall inte har inhämtats till konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF), under vilken RID hör. Att bifall inte inhämtats till grundöverenskommelsen har av lagtinget tidigare ansetts vara ett hinder mot att lämna bifall till tilläggsavtal. Lagtinget har i flera sådana fall på eget initiativ lämnat bifall till den grundläggande överenskommelsen innan eller i samband med att bifall till tilläggsavtalet lämnats. Med hänsyn till att tilläggsavtalen ska upphöra att gälla senast den 1 december 2020 och det med hög sannolikhet inte kommer att bedrivas någon järnvägstrafik på Åland innan dess, ser landskapsregeringen ingen direkt praktisk nytta med att aktuella tilläggsavtal ska gälla på Åland. Med den snabba beredning av ärendet som covid-19-pandemin kräver, har landskapsregeringen inte haft möjlighet att bedöma alla konsekvenser av att lagtinget på eget initiativ skulle lämna bifall till konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF). Landskapsregeringen anser att det under de förhållanden som råder nu finns utrymme för att inte lämna bifall till att de förordningar som sätter tilläggsavtalen till RID i kraft i Finland träder i kraft också på Åland. Enligt landskapsregeringens syn hindrar det inte att bifall kan lämnas till COTIF eller andra tilläggsavtal rörande järnvägstrafik i framtiden.

Mariehamn den 28 maj 2020

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Minister

Christian Wikström